

28.11.2012

Kj/45

§ 424

Sj / Valtuutettu Maija Anttilan aloite Pitkäsillan 100-vuotismuistolaatasta

HEL 2012-008636 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti katsoa valtuutettu Maija Anttilan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Maija Anttilan aloite

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättäneen katsoa valtuutettu Maija Anttilan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Aloitteessa esitetään, että kaupunginhallitus teettäisi Pitkällesillalle juhlalaatan. Samalla kun kaupunki viettää pääkaupunkina olonsa 200-vuotisjuhlaa, täyttää Pitkäsilta 100 vuotta. Silta on monella tapaa historiallinen ja ansaitsee oman muistolaattansa, joka tulisi toteuttaa pikaisesti.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin. Lausunnoissa kerrataan Pitkäsillan historiaa ja pidetään ajatusta muistolaatasta erityisen kannatettavana. Lausunnoissa kiinnitetään huomiota myös mahdollisen laatan sijaintiin ja ulkoasuun liittyviin vaatimuksiin. Niin kaupunkisuunnitteluvirasto, rakennusvirasto kuin taidemuseokin ilmoittaneet valmiutensa olla mukana laatan suunnittelussa.

Kaupungin sisäisen työnjaon mukaan vastuu tällaisista muistolaatoista kuuluu kaupunginmuseolle. Nyt on kyseessä historialliseen siltarakenteeseen liittyvä muistolaatta. Kaupunginhallituksen saaman tiedon mukaan rakennusvirasto onkin tässä tapauksessa halukas ottamaan hankkeessa vetäjän roolin. Näin muistolaatta voitaisiin toteuttaa virastojen yhteistyönä, vaikka toteutus siirtyykin ensi vuodelle.

Esittelijä

28.11.2012

Kj/45

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Maija Anttilan aloite

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 12.11.2012 § 1258

HEL 2012-008636 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättänee katsoa valtuutettu Maija Anttilan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 16.10.2012 § 348

HEL 2012-008636 T 00 00 03

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkisuunnitteluvirasto on koordinoanut Unioninakseli-hanketta WDC2012 ja Helsinki pääkaupunkina 200 vuotta juhlavuosien ohjelmissa. Pitkäsilta on keskeinen osa Unioninakselia. Hankkeen suunnittelun aikana keskusteltiin taidekilpailun käynnistämisestä Pitkäsillan ja Siltavuorensalmien ympäristöön. Taidekilpailu ei kuitenkaan toteutunut. Unioninakseli-hankkeessa on otettu huomioon sillan historiallinen merkitys. Akselin katupäällysteiden suunnittelutyön yhteydessä tultiin siihen tulokseen, että Pitkäsilta ja sen lähiympäristö tulisi säilyttää ennallaan.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

28.11.2012

Kj/45

Pitkälläsillalla on voimassa asemakaava vuodelta 1893. Sillan lähialueilla on voimassa uudempia eri-ikäisiä kaavoja. Voimassa olevissa asemakaavoissa Pitkääsiltaa tai sen ympäristöä ei ole suojeltu lukuun ottamatta Kaisaniemenpuiston asemakaavaa, jossa Pitkäsillan Kaisaniemenpuiston puoleisen alueen osalta on määrätty, että puistoon ja katualueelle sijoitettavien rakenteiden tulee olla kaupunkikuvaan ja historiallisesti arvokkaaseen puistoympäristöön soveltuvaa ja materiaaleiltaan korkeatasoista.

Kaupunkisuunnittelulautakunta pitää esitystä juhlalaatan sijoittamiseksi Pitkällesillalle perusteltuna. Laatan sijaintiin ja ulkoasuun liittyy kaupunkikuvallisia vaatimuksia. Kaupunkisuunnitteluvirasto on valmis osallistumaan yhteistyöhön laatan suunnittelun ja sijoittamisen suhteen.

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Janne Prokkola, arkkitehti, puhelin: 310 37233
janne.prokkola(a)hel.fi

Kaupunginmuseon johtokunta 28.08.2012 § 66

HEL 2012-008636 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginmuseon johtokunta päätti puoltaa juhlalaatan teettämistä. Kaupunginmuseolla ei kuitenkaan ole taloudellisia resursseja ottaa teettämistä ja hoitovastuuta uusista muistolaatoista. Kaupungin museon johtokunta päätti antaa kaupunginvaltuutettu Maija Anttilan valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

Kaupunginvaltuutettu Maija Anttilan aloitteesta 14 hengen joukko valtuutettuja on esittänyt, että kaupunginhallitus teettäisi juhlalaatan Pitkällesillalle mahdollisimman pikaisesti. Helsinki viettää pääkaupunkina olonsa 200 v. juhlaa, myös Pitkäsilta saavuttaa vuonna 2012 sadan vuoden iän.

Pitkäsilta on eräs Helsingin tunnetuimmista historiallisista maamerkeistä. Ensimmäisen kerran silta Kaisaniemenlahden yli esiintyy vuonna 1698 laaditussa kartassa, jolloin maayhteys Helsingistä pohjoiseen Vanhaankaupunkiin vakiintui. 1800-luvun alussa pääkaupungiksi korotetussa Helsingissä silta muodosti rajan kaavoitetulle kaupunkialueelle, ja sillan yhteydessä sijaitti tulliaita vartioineen.

Pitkäsilta johtaa Kaisaniemenlahden yli Siltasaareen, joka vielä 1800-luvun lopulle asti oli aito saari. Mantereeseen Siltasaaren yhdistivät kaksi puusiltaa, Pitkäsilta etelässä ja Pikkusilta pohjoisessa. Kun 1800-luvun lopulla Hakaniemen ja Siltasaaren välinen salmi täytettiin, jäi Pikkusilta tarpeettomaksi ja se purettiin. Käyttöön vakiintunut nimi Pitkäsilta viittaa Siltasaaren kahdesta sillasta pidempään, ja nimi on jäänyt elämään nykypäivään saakka.

1900-luvun alussa voimakkaasti kasvava teollisuuskaupunki laajentui historiallisen kaupunkialueen ulkopuolelle, idässä nykyiseen Kallioon ja Sörnäisiin. Kallion linjat ja Sörnäinen kaavoitettiin 1900-luvun alussa, samoin kuin Hakaniemen ja Siltasaaren alueet. Teollisuuslaitosten rinnalle laajentuneesta kaupungista muodostui leimallisesti työvään asutokaupunki. Raja vanhaan porvarilliseen kauppakaupunkiin ja sen sosiaaliseen rakenteeseen konkretisoitui Pitkänsiltaan. Silta uusittiin monumentaalisena kolmiholvisena kivisiltana vuonna 1912. Pitkäsilta kantaa muistoja monista dramaattisista maamme historian vaiheista. Kansalaissodan taistelut 1918 ja Helsingin suurpommitukset 1944 ovat molemmat vaurioittaneet siltaa, ja nämä jäljet ovat edelleen nähtävissä kivipaasissa.

Pitkäsillan kulttuurihistoriallinen arvo huomioiden olisi myönteistä jos sillan rakennus- ja kulttuurihistoria toimisi aiheena syventävälle tutkimukselle; aiheessa on edelleen tuoreita näkökulmia avattavaksi. Ennakkotietojen mukaan kaupungin taidemuseo on järjestämässä kansainvälistä taidekilpailua Kaisaniemenlahden alueelle, Pitkäsillan yhteyteen. Museon kannan mukaan taidekilpailu saattaisi olla tapa, jolla Pitkäsillan moniulotteista historiaa ja paikan henkeä voidaan muistaa ja konkretisoida, samalla vaalien ja kunnioittaen ympäristön kulttuurihistoriallisia arvoja.

Kaupunginmuseon johtokunta puoltaa juhlalaatan teettämistä. Kaupunginmuseolla ei kuitenkaan ole taloudellisia resursseja ottaa teettämistä ja hoitovastuuta uusista muistolaatoista.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Anne Mäkinen

Lisätiedot

Mikko Lindqvist, tutkija, puhelin: +358 9 310 36973
mikko.lindqvist(a)hel.fi

Taidemuseon johtokunta 28.08.2012 § 46

HEL 2012-008636 T 00 00 03

Päätös

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

28.11.2012

Kj/45

Taidemuseon johtokunta päätti antaa valtuutettu Maija Anttilan ym. allekirjoittamasta valtuustoaloitteesta alla olevan lausunnon:

Taidemuseo on samaa mieltä siitä, että Pitkäsilta on Helsingin ja Suomen historian kannalta merkittävä silta. Pitkäsilta on osa Unioninakselia, joka puolestaan on Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina -juhlavuoden teemakatu ja myös yksi World Design Capital 2012 -kohteista.

Helsingin taidemuseon ja Helsingin kaupunginmuseon välisen työnjaon mukaisesti taidemuseo hallinnoi kaupungin tonttimaalla ja kiinteistöissä olevia julkisia veistoksia ja muuta julkista taidetta. Muistomerkit ja vastaavat kuuluvat kaupunginmuseon toimialaan. Kaupunginmuseolla on tarvittava asiantuntemus historiallisiin muistomerkkeihin liittyvistä toimenpiteistä ja niiden merkitsemisestä muistolaatoin.

Toimenkuvansa mukaisesti taidemuseo laatii ja hankkii kylttejä julkisilla paikoilla oleviin taideteoksiin. Sen sijaan historiallisten kohteiden selvitykset sekä niihin liittyvät uudet opaskilvet ja vanhojen kilpien uusiminen kuuluvat lähinnä kaupunginmuseolle ja rakennusvirastolle.

Mikäli muistolaattaan halutaan sisältyvän taiteellisia elementtejä, voi taidemuseo esittää siihen tekijää tai olla prosessissa muutoin asiantuntijana.

Taidemuseo ja kaupunkisuunnitteluvirasto suunnittelivat aiemmin kansainvälisen taidekilpailun järjestämistä Kaisaniemenlahden alueelle, Unioninakselin ja Pitkäsillan yhteyteen. Tämä hanke ei kuitenkaan enää ole ajankohtainen.

Lausunto kaupunginhallitukselle 31.08.2012 mennessä.

Esittelijä

taidemuseon johtaja
Janne Gallen-Kallela-Sirén

Lisätiedot

Elina Leskelä, intendentti, puhelin: 310 87043
elina.leskela(a)hel.fi
Klas Fontell, suunnittelija/arkkitehti, puhelin: 310 87047
klas.fontell(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 14.08.2012 § 357

HEL 2012-008636 T 00 00 03

Päätös

Yleisten töiden lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Helsingin Pitkänsillan historia ulottuu aina 1600-luvulle asti. Alkujaan puinen silta Siltasaaresta mantereelle rakennettiin vuosien varrella useampaan kertaan. Vuonna 1902 valmistunutta viimeistä puusiltaa jouduttiin jatkuvasti korjaamaan. Kokonaan uuden sillan rakentaminen tuli ajankohtaiseksi taas vuonna 1907. Kaupungin komissio suositti sillan rakentamista graniitista. Jatkosuunnittelun pohjaksi valitusta arkkitehtitoimisto Gesselius, Lindgren & Saarisen laatimasta suunnitelmasta poiketen kivihoivisilta haluttiin asultaan yksinkertaiseksi. Tällaisena sen katsottiin sopivan paremmin ympäristöönsä. Nykyinen Pitkänsilta rakennettiin vuosina 1911–1912.

Valtuustoaloitteen mukaisesta graniittisen Pitkänsillan valmistumisen 100-vuotisjuhlalaatan teettämisestä, ulkonäöstä ja sen sisällöstä vastaa Helsingin kaupungin museo. Juhlalaatan tulee olla kaupunkikuvallisesti ja taiteellisesti korkeatasoinen. Yleisten töiden lautakunta toteaa, että juhlalaatassa olisi mahdollista lyhyesti kertoa myös sillan nimen syntyhistoriasta. Rakennusvirastolla on valmius ja halu osallistua juhlalaatan suunnitteluun, hankintaan ja sijoittamiseen yhteistyössä kaupungin museon ja muiden tahojen kanssa. Yleisten töiden lautakunta ehdottaa myös, että Pitkänsillan 100-vuotisjuhlavuoden kunniaksi rakennusvirastossa laadittaisiin sillasta historiikki yhteistyössä kaupungin museon kanssa.

Yleisten töiden lautakunta puoltaa valtuustoaloitteen hyväksymistä.

Käsittely

14.08.2012 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijän muutos 1: Lisätään päätösehdotuksen kolmannen kappaleen uudeksi kolmanneksi virkkeeksi: "Yleisten töiden lautakunta toteaa, että juhlalaatassa olisi mahdollista lyhyesti kertoa myös sillan nimen syntyhistoriasta."

Esittelijän muutos 2: Lisätään päätösehdotuksen kolmannen kappaleen uudeksi viimeiseksi virkkeeksi: "Yleisten töiden lautakunta ehdottaa myös, että Pitkänsillan 100-vuotisjuhlavuoden kunniaksi rakennusvirastossa laadittaisiin sillasta historiikki yhteistyössä kaupungin museon kanssa."

Esittelijä

kaupunginarkkitehti
Jukka Kauto

Lisätiedot

Petri Arponen, aluesuunnittelija, puhelin: 310 38440
petri.arponen(a)hel.fi